

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
(พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอง
อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
PEOPLE'S PARTICIPATION IN THE PREPARATION OF LOCAL
DEVELOPMENT PLAN (B.E. 2561-2565), AM-PHAENG
SUB-DISTRICT, BAN PAEO DISTRICT,
SAMUT SAKHON PROVINCE

ผ่องพรรณ เทียมเกาะ¹ และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์²

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์^{1,2}

Pongphhun Tiemkao¹ and Rachen Noppanatwongsakorn²

Southeast Asia University, Thailand^{1,2}

Corresponding Author, E-mail: Takkatan_2529@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอง จำนวน 377 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

* ได้รับบทความ: 24 กุมภาพันธ์ 2563; แก้ไขบทความ: 26 มีนาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 30 มีนาคม 2563
Received: February 24, 2020; Revised: March 26, 2020; Accepted: March 30, 2020

ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มากที่สุดรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The purpose of this research were to: 1) study of the level of people's participation toward the preparation of local development plan (B.E. 2561-2565) 2) comparison between people's participation toward the preparation of local development plan (B.E.2561-2565) and personal factors in terms of sex, age, marital status, education, occupation, and average monthly income. The questionnaires are used to collect data. The sample size of 377 individuals are the local residents living in Am-Phaeng sub-district. The descriptive statistical data include frequency, percentage, mean, and standard deviation. The data are also analyzed by using t-Test and F-Test.

The results showed that:

1) The level of people's participation toward the preparation of local development plan (B.E. 2561-2565) of Am-Phaeng sub-district, Ban Paeo district, Samut Sakhon province is at high value. When consider each item separately, the participation in receiving benefits is at the highest level and then following

by participation in decision-making. Meanwhile, the participation in operation and evaluation are at the lowest level.

2) The differences in personal factors have no relationship with participation toward the preparation of local development plan (B.E. 2561-2565) of Am-Phaeng sub-district, Ban Paeo district, Samut Sakhon province at the statistical significant value of 0.05.

Keywords: Participation; Preparation Of Local Development Plan; Sub-District Administration Organization

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจและมุ่งที่จะกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากหมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย หมวด 5 ว่าด้วยนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และหมวด 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย เป็นการกำหนดนโยบายและหลักการสำคัญของรัฐในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดทิศทางการให้ความสำคัญในการปกครองตนเองโดยจะเห็นได้จากมาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น รัฐธรรมนูญได้เพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากมาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย

การพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ

ของประชาชน เมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมก็จะเกิดการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูง โครงการ กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นก็จะตรงตามความต้องการของประชาชน ทำให้เกิดพลังทำให้เกิดความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว นำความเจริญมาสู่ประเทศชาติและตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานท้องถิ่นให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย (เกศินี พรหมตัน, 2550, น.12) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ 1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต และ 2) แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน ประการสำคัญ คือ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (จิรวรรณ อินทรีย์สังวร, 2552 : 32)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นคนในพื้นที่และเคยเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 7 หมู่บ้าน จำนวน 6,549 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 377 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 125)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ ข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 2 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนและวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ จากนั้นนำมา กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ สร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ภายใต้ คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 30 ชุด ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหลักสอง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แล้วนำมาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.944 จึงนำแบบสอบถามจำนวน 377 ชุด ไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการ วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความตรง ตามเนื้อหาโดยการหาค่า IOC และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

2. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติการทดสอบค่าที และการ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอัมพวา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร สามารถอภิปรายผลแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชิการ์ อาจริชัย (2553) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลคำชะอี อำเภ คำชะอี จังหวัด มุกดาหาร ผลการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลคำชะอี อำเภ คำชะอี จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ด้านการมี ส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการ มีส่วนร่วมประเมินผล ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของยุทธพงศ์ นิคม (2550) กล่าวถึง ปัญหาและข้อจำกัดของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากระบบยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนเองยังขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมักคิดว่าการคิด การตัดสินใจ และการกำหนดแนวทางพัฒนาท้องถิ่นเป็นเรื่องของผู้ว่าท้องถิ่นและข้าราชการส่วนท้องถิ่นมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐาณี บุญทองคำ (2555) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในประเด็นการร่วมคิดเพื่อกำหนดหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ

1.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การได้ร่วมระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับแนวคิดของยุทธพงศ์ นิคม (2550) กล่าวถึง ปัญหาและข้อจำกัดของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากระบบยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม พบว่าด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่พบว่า ประเด็นที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนน และไฟฟ้า เป็นต้น ทั้งนี้ตามแนวคิดของอนุภาพ ธีรลาภ (2548) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายปัจจัย หนึ่งในปัจจัยที่ประชาชนคำนึงถึง คือ ประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับ และแนวคิดของสิริพัฒน์ ลาภจิตร (2550) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐ คือ ปัจจัยของสิ่งจูงใจ ในการเห็นว่าตนจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ดังนั้นการได้มีส่วนร่วมกับอบต. ในการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างเห็นได้ชัดเป็นรูปธรรม ประชาชนสามารถรับรู้ได้ถึงความเป็นเจ้าของ

ร่วมกัน ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากโครงการเหล่านี้ได้ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในประเด็นดังกล่าวมากกว่าประเด็นอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิภพ กิตติภาส (2550) พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของอบต. สันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในประเด็นการเข้าร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา กับทางอบต.มากกว่าประเด็นอื่น ๆ

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับการมีส่วนร่วมขั้นตอนอื่น ๆ โดยเฉพาะประเด็นส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสการบริหารงานของอบต.มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ(Cohen & Uphoff, 1980 : 213 อ้างถึงใน อติสรณ์ ชัดสีใส, 2551 : 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผล ประชาชนจะไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และในบางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐเองก็ยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ่าง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.1 ประชาชนที่มี เพศ อายุ และอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ่างไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภ่าง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากยอมรับว่าประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี เพราะเป็นผู้อาศัยในพื้นที่นั้นมานานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนรา ศรีวงษา และจิรวัฒน์ เจริญสุข (2557) พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญญติการ์ อาจิวิชัย (2553) พบว่า ประชาชนที่

มีเพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.ตำบลคำชะอี อำเภอดำคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีสถานภาพ โสด สมรส หม้ายและหย่าร้าง ต่างมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ต่างก็มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรา ศรีวงษา และจิรวัฒน์ เจริญสุข (2557) ที่พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่ประชาชนมีส่วนร่วม แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะประชาชนที่สถานภาพสมรส จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพ โสด สมรส หม้าย และหย่าร้าง เพราะสถานภาพที่มีคู่สมรสจะมีโอกาสเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบ และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงาน หรือ โครงการแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่เสมอ จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีสถานภาพ สมรส มีส่วนร่วมในการประเมินผลมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพ โสด สมรส หม้าย และหย่าร้าง

2.5 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน พบว่ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยประชาชนที่มีการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในระดับที่สูงกว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร นิบุร (2550) พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภองาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักสิทธิและบทบาทของตนเองมากขึ้น โดยการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละชุมชนทุกเพศ ทุกวัย

2) ควรรณรงค์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศประชาสัมพันธ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรจัดทำแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมในด้านการพัฒนา กีฬาและนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหันมาเล่นกีฬารวมถึงการทำกิจกรรมด้าน นันทนาการร่วมกันของประชาชน เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีของประชาชนไปอีกทาง หนึ่งด้วย

2) ควรจัดประชุมประชาคมอย่างน้อยเดือนละครั้งหรืออาจประชุม 3 เดือน ต่อครั้ง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานหรือผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่บรรจุ ในแผนพัฒนา และเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้และซักถามหากเกิดกรณีสงสัยซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างโปร่งใส และทำให้ประชาชนรู้สึกได้ถึงการมีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมินผลโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

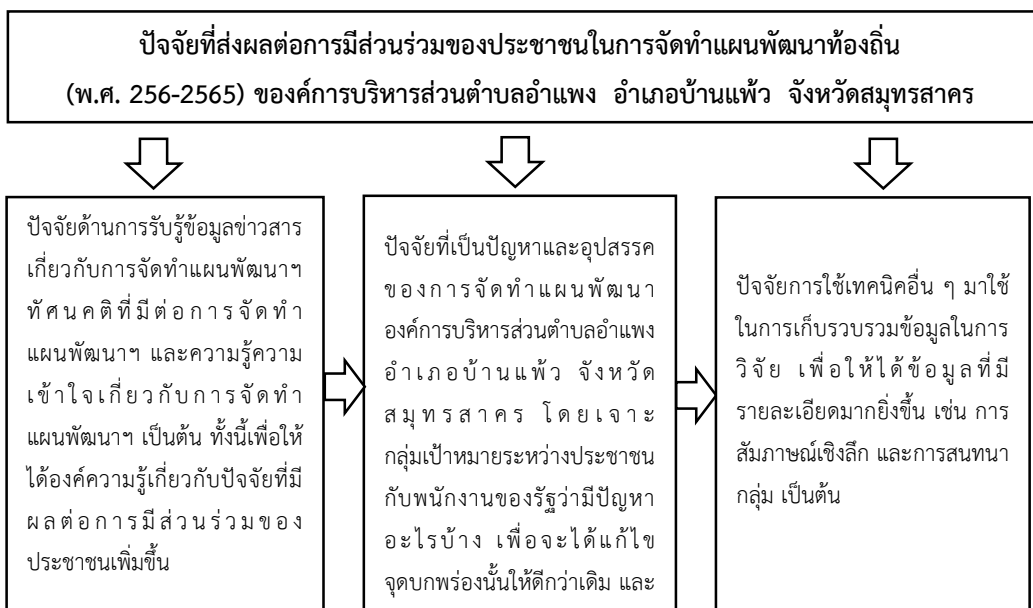
1) ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่น่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นอกเหนือจากปัจจัยที่ศึกษาในงานวิจัยนี้

2) ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะ กลุ่มเป้าหมายระหว่างประชาชนกับพนักงานของรัฐว่ามีปัญหาอะไรบ้าง เพื่อจะได้แก้ไข จุดบกพร่องนั้นให้ดีกว่าเดิม และแก้ไขได้ถูกต้อง

3) ควรนำเทคนิคอื่น ๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามกระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3.การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้วิจัยพบองค์ความรู้ใหม่ที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง ในระดับที่มากขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- เกศิณี พรหมตัน. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาล ตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรวรรณ อินทรีย์สังวร. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา สามปี: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว จังหวัด เชียงราย*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณัฏยาณี บุญทองคำ. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบูรณ์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*.
- นรา ศรีวงษา และจิรวัดน์ เจริญสุข. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารการเมืองการปกครอง, 4(2), 296-313*.
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิภพ กิตติกาศ. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาล ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาอิสระรัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธพงศ์ นิคม. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลทรายขาวในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551)*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วรารพร นิบุร. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วารุณี ชาคำรณ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร, มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและการประเมินโครงการ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิสรณ์ ชัดสีใส. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญติการ์ อาจิวชัย. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อนุภาพ ธีรลาภ. (2548). *การวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพิบูลย์มังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. สารนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper & Row.